

DFiR brief

NOTAT 12 07-05-2018

Forenkling – ikke forsimpning

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme har foreslået at forenkle erhvervsfremmeindsatsen gennem en ny organisering med færre aktører. Videnbaseret innovation hænger sammen med det generelle erhvervsfremme. Men på systemniveau 'does one size not fit all', når det handler om videnbaseret innovation. Vi skal passe på ikke at forsimple systemet i forenklingens navn. Holland har forenklet sit innovationsfremmesystem med en national strategi, samarbejde og langsigtet planlægning. Kan vi lære af Holland, inden vi tager stilling til Forenklingsudvalgets anbefalinger?

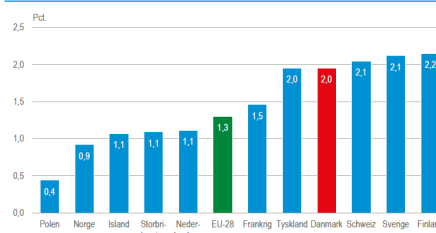
Strategi

Det første, der springer i øjnene i det hollandske system, er betydningen af en national strategi. Den hollandske regering vedtog i 2010 en national innovationsstrategi for landets topsektorer. Udgangspunktet for strategien var, at Holland som et lille land ikke havde ressourcer til at gøre alt. Det var nødvendigt at prioritere, hvis Holland skulle opretholde sin økonomiske vækst og forblive konkurrencedygtig i den globale økonomi. På den baggrund udvalgte regeringen som målgruppe ni topsektorer, hvor Holland allerede stod stærkt. Udover at være globalt førende var det også disse ni sektorer, der bedst kunne bidrage med løsninger på de globale udfordringer, der mærkes i Holland - den aldrende befolkning og konsekvenser af klimaforandringerne.

Forenklingsudvalget har i sin rapport *Fokuseret og fremtidssikret* foreslået en national strategi for den decentrale erhvervsfremmeindsats i Danmark. Den nye erhvervsfremmebestyrelse skal stå i spidsen for en sådan strategi. Udvalget siger intet om strategiens formål og indhold, men lægger ved at give erhvervsfremmebestyrelsen opgaven vægt på at centralisere styringen og strukturen for den nationale strategi. Men er det den bedste måde? I Holland har de gjort det anderledes. Her har regeringen stået i spidsen for en topsektorstrategi og taget aktivt del i at implementere den gennem en række forskellige strukturer. På den måde har man i Holland centraliseret strategien for *indsatsen* i stedet for at centralisere styringen og strukturen for strategien. Danmark skal nok ikke gøre

det samme, for andres løsninger kan sjældent overføres direkte til egne udfordringer. Men det er værdt at bemærke, at Holland ud over at være 'innovation leader' også ligger i top fem over verdens mest konkurrencedygtige økonomier. DFiR hilser anbefalingen om en national strategi velkommen, men undrer sig over, at den kun skal omfatte den decentrale indsats. Skulle vi som Holland og Irland tage skridtet fuldt ud og tænke hele den nationale indsats med i strategien og lade strategien gå forud for strukturen?

Erhvervslivets udgifter til egen FoU i pct. af BNP, 2014

Anm.: Indikatoren for Danmark er siden blevet opdateret til 1.9, udgifter til FoU i procent af BNP i figur 3.1.
Kilde: European Innovation Scoreboard 2016, indikator 2.1.1

Samarbejde og arbejdsdeling

Forenklingsudvalget vil give kommunerne en større rolle i erhvervsfremmeindsatsen og foreslår med erhvervsfremmebestyrelsen og erhvervshusene nye centraliserede strukturer herfor. På nationalt niveau foreslås bedre koordinering mellem de tre ansvarlige fagministerier, og det foreslås at udfase det regionale niveau. Forslagene er udtryk for et ønske om mere samarbejde og en klarere arbejdsdeling. Også disse forslag hilser DFiR velkommen, og de tager konsekvensen af iagttagelser, som DFiR gjorde i sit projekt om innovationsstrukturen. Det er iøjnefaldende, hvordan man i Holland gennem samarbejde har formået at indgå meningsfulde arbejdsdelinger mellem sektorer, myndigheder, videninstitutioner og innovationsaktører. Det er sket ved at inddrage alle relevante politikområder, uanset hvilket ministerressort de har henhørt under - ved at bringe relevante parter sammen, gennem regelforenkling og afbureaukratisering og ved at skabe bedre overensstemmelse mellem udbuddet af uddannelser og erhvervslivets behov for veluddannet arbejdskraft. Rationalet har været, at små lande ikke råd til at dublere - i analogi til at små lande heller ikke kan alt. Aktivi-

teterne skal foregå der, hvor kompetencerne er størst. Det har betydet, at nogen har måttet overlade opgaver til andre, fordi de var bedre til at løse dem. Gevinsten har været mindre intern konkurrence i Holland og en styrket position udadtil, og princippet har været anvendt både på forsknings- og innovationsområdet. Danmark har heller ikke råd til at dublere. Kunne vi også stimulere innovationen gennem mere arbejdsdeling og et passende miks af de berørte politikområder?

Kontinuitet og langsigtet planlægning

Den tredje ting, der springer i øjnene i det hollandske innovationssystem er, at den nationale topsektorstrategi har været med til at sikre ensartethed gennem systemet med hensyn til mål og målepunkter. Samtidig er strategien uden udløbsdato, og den har i mere end syv år været retningsgiver for den hollandske innovationsfremmeindsats. Strategien har udstukket både rammer og målgrupper for virkemidlerne, der omfatter investeringer, skatteincitamenter, lån og garantier, tilskud og støtteprogrammer samt en løbende proces med at reducere bureaukrati og hindrende rammebetingelser.

Den hollandske strategi retter sig ikke kun mod topsektorens internationale virksomheder. SMV'erne er også en central målgruppe. Det skyldes ikke mindst, at 60 % af erhvervslivets indtjening kommer fra SMV'erne. Derfor henvender hovedparten af de offentlige hollandske virkemidler sig til SMV'er inden for topsektorerne, og der er opstået en underskov af innovative virksomheder, som med specialprodukter udfylder en vigtig plads i fødekæden. På den måde bliver der ikke blot tale om en spydspidsindsats, men om etablering af et bredt vækstlag inden for mange nye og tværdisciplinære områder med snitflader til topsektorerne. En sådan udvikling tager tid, og her er tale om et langt sejt træk mod et bestemt mål.

SMV'erne er og har også været en central målgruppe for den danske erhvervsfremmeindsats. Men det er en meget bred målgruppe, i og med at mere end 90 % af de danske virksomheder er SMV'er. Hertil kommer, at SMV'erne har udviklet sig gennem de seneste 10 år, og man kan spørge, om det brede SMV-begreb har udvandet indsatsen til fremme af videnbaseret innovation. Er der behov for at anskue SMV-målgruppen på en ny måde? I Holland indgår SMV'erne med tilknytning til topsektorerne som målgruppe i den nationale strategi, og det har forstærket indsatsen. Kunne vi på lignende måde tænke særlige segmenter af SMV'erne i Danmark ind i en national strategi?

Det er et af de spørgsmål, som DFIR undersøger i sit igangværende projekt om målgrupper for inno-

vationsfremmesystemet. Projektet går bag om rådets tidligere projekt om innovationsfremme-strukturen. Rationalet er, at der bør være en logisk sammenhæng mellem de målgrupper, som skal fremmes gennem indsatsen og dernæst en klar strategi for, hvordan det skal gøres. Begge dele skulle gerne gå forud for strukturen. Men virkelighedens kronologi er ikke altid ideel. Det kan man kompensere for ved hele tiden at have helheden og de overordnede mål for øje. DFIR afslutter projektet om målgrupper for innovationsfremmeindsatsen med anbefalinger til den nye minister og den internationale ekspertgruppe efter sommerferien.

Dansk innovation i international kontekst

Danmark er 'innovation leader', og dansk forskning ligger internationalt i top målt på sin gennemslagskraft. Og Danmark har et mangefacetteret innovationsfremmesystem med velfungerende værdikæder lokaliseret omkring enkelte virkemidler og aktører. Danmark har derfor gode forudsætninger for at omsætte mere af den fremragende forskning til nye idéer og kapitalisere dem gennem innovation i verdensklasse. Spørgsmålet er bare hvordan? DFIR har besøgt Holland, Irland, Schweiz og Sverige for at hente inspiration til, hvordan vi kan indrette det fremtidige danske innovationssystem med mål, rammer og struktur. Disse fire lande har med forskellige udgangspunkter, strategier og målgrupper alle klaret sig godt internationalt på innovationsområdet. Holland, Schweiz og Sverige ligger ligesom Danmark i top i det europæiske innovationsindeks, og Schweiz indgår ligesom Danmark i netværket af Small Advanced Economies. De besøgte lande er således alle lande, som Danmark kan sammenligne sig med.

Læs mere:

[DFIRbrief 10](#) En dansk innovationsstruktur 2.0
[DFIR årsrapport 2016](#) Viden i sammenhæng
[Forenklingsudvalgets rapport](#)

For yderligere information kontakt: Formand for DFIR

Jens Oddershede
Danmarks Forsknings- og
Innovationspolitiske Råd
Telefon: +45 40 40 10 97
Mail: jod@sdu.dk

Medlem af DFIR og
leder af innovationsprojektet
Thomas Bech Hansen
Telefon: +45 51 29 32 22
Mail: tbh@force.dk